

Bättre möjligheter att verkställa frihetsberövanden (SOU 2022:50)
(Ju2022/03032)

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

Remissen gäller förslag på ett tekniskt område, där detaljer ibland kan göra att helheten blir svår att överblicka. Såsom fakultetsnämnden uppfattar remissen i dess huvuddel, innebär den förslag om att vissa hemliga tvångsmedel ska få användas inte bara för utredning av brott utan också för att säkerställa lagföring och straff (jfr 24 kap. 1 § första stycket 1 rättegångsbalken). En bärande tanke är att tvångsmedlen ska få användas i samma utsträckning som de skulle ha fått användas för att utreda brottsligheten som sådan.

Fakultetsnämnden anser att utredningen tydligt har redovisat behovet av de aktuella tvångsmedlen för det nya ändamål som föreslås. Att ställa upp samma förutsättningar för att få använda tvångsmedlen, t.ex. vad gäller brottslighetens allvar och kravet på synnerlig vikt, framstår också som en praktisk och lättillämpad lösning.

Remissen innehåller en gedigen diskussion om proportionaliteten i förslagen. Som skäl för tvångsmedelsanvändning nämns dels allmänhetens förtroende för rättsväsendet, dels risken för undanröjande av bevis eller återfall i brott (se s. 91). Enligt fakultetsnämndens mening skulle emellertid en närmare analys vara motiverad när det gäller om ändamålen att utreda brott respektive att säkerställa lagföring eller straff genomgående kan sägas ha samma tyngd vid tvångsmedelsanvändning. Enbart det förhållandet att tvångsmedlet häktning kan användas i båda dessa syften med samma grundförutsättningar (se och jfr resonemanget på s. 98 f.) kan inte utan vidare tas till intäkt för att detsamma bör gälla vid användning av hemliga tvångsmedel.

Å ena sidan kan då sägas att de särskilda integritetsskyddsaspekter som aktualiseras av hemliga tvångsmedel skulle kunna tala för större restriktivitet i vissa fall jämfört med vad som är påkallat vid utredning av brottet. Å andra sidan kan det, i synnerhet när det gäller den som redan dömts för brott men undanhåller sig verkställighet, mycket väl tänkas att användning av hemliga tvångsmedel skulle vara motiverad i större utsträckning för ändamålet att

säkerställa verkställighet än vad den skulle ha varit för ändamålet att utreda brottsligheten (jfr s. 108).

Med dessa synpunkter lämnar fakultetsnämnden förslagen utan erinran.

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av universitetslektor Gustaf Almkvist. Yttrandet har på delegation avgivits av Juridiska fakultetens dekanus, professor Anna Singer.

Anna Singer